

גליון מעדני אשר

פרשת אחו"ק תש"פ

גליון תשצ"ח (שנה י"ז)

יז"ל ע"י עכון מעדני אשר

מדוע רק במצות תשובה מגלה התורה שזה לא מעבר לים

מדוע היה הויא אמינא שכן?

בפרשתן אחרי ט"ו ל' מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו.

איתא במשנה יומא פ"ה דרש רבי אלעזר בן עזריה מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו עבירות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר, עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חבירו, רואים דבר נורא אפשר לשבת כל יום כיפור בבית הכנסת כל זמן שלא פייסת את השכן או את החבר החיים שלך בסיכון.

ובזה ישבתי דבר קושיא נפלאה על מה שכתוב בפרשת נצבים ל' י"א י"ב י"ג י"ד כ"י המצוה הזאת אשר אנוכי מצוך היום לא נפלאה הוא ממך ולא רחוקה הוא לא בשמים וכו' ולא מעבר לים הוא קייקרוב אליך הדבר מאד גפיה וקלכבך לעשתו, דלפי רוב ראשונים המצוות הזאת קאי על מצות תשובה, דיש להקשות מדוע רק במצות תשובה מגלה לנו התורה שזה לא מעבר לים, מדוע בשום מצוה לא היה הויא אמינא שזה מעבר לים רק במצות תשובה.

נראה לתרץ: דאם אדם חלילה בספק סכנה על החיים שלו יחפש את כל הטובי הרופאים מעבר לים, כדי שיוכלו לרפאות אותו ורואים אברכים שלא מסיימים את החודש אם חלילה צריכים רפואה יקחו את הרופאים הכי גדולים מעבר לים כדי לרפאותם, בימים הנוראים גם כל אדם בספק סכנה מי יחיה ומי ימות, מגלה לנו התורה שלא תחשוב שמעבר לים תמצא מי שיכול לעזור לך לשמור על החיים זה קרוב אליך הדבר מאוד, זה השכן או החבר שלך בבית מדרש שאתה רב איתו עד שלא תפייס אותו אתה בסכנה כי קרוב אליך מאוד בפין לא תפייס אותו ובלבבך ואל תשנא אותו אז יהא רפואה למכותיך דאין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו ואם לא תפייס אותו אתה עדיין בסכנה, וכן לא בשמים כי עבירות בין אדם לחבירו אי אפשר למחול לך עד שתפייס, מתוך דרשת כל נודרי שנת תש"פ בביהמ"ד "בית גדליה" בעלזא בית שמש.

מדוע הקפידה התורה שאחד יאהב את השני בדיוק כמו שאוהב את עצמו וכי זה דבר אפשרי?

בפרשתן י"ט י"ה ואהבת לרעך כמוך אני ה'.

יש להקשות: מדוע הקפידה התורה שכל יהודי יאהב את השני כמו שאוהב את עצמו, וכי זה אינו דבר במציאות, כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חבירו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולמד ב"מ ס"ב ע"מ א' חיין קודמין לחיי חבירך א"כ איך יכול להיות שאוהב צריך להיות שוה, כך מקשה ברמב"ן בפרשתו, וכן בתוס' סנהדרין מ"ה ע"מ א' וכן בכתב סופר בפרשתו, וכן בחפץ חיים בפרשתו, וכן בעל שם טוב בפרשתו.

איכא כמה תרוצים:

א. כמו שכל אדם אף שיש לו חסרונות אוהב את עצמו ומנסה להסביר את עצמו שירגיש בנוח אף על חסרונות, לכן לגבי זה צייתה התורה ואהבת לרעך כמוך תנסה לחפות על חבירך אף שיש לו חסרונות, כך תירץ החפץ חיים בפרשתו. ובספרו שמירת הלשון שער התבונה פרק ה' כתב באופן אחר בכוונת התורה במצות ואהבת לרעך כמוך, היה מרויח יותר, ואמרו לאדם שעשה איהו דבר שלא כהוגן, ובני אדם היו עומדים ומספרים בענין אותו הדבר, והוא יודע בנפשו שום צד זכות על עצמו או שהיה דבר זה בשגגה או סבה אחרת, כמה מהתשווקה היתה לו שימצא מי שילמד זכות עליו כדי שלא יתבזה כל כך באופן זה ממש צריך לעשות לחבירו.

ב. יש בני אדם אשר למראית עין אוהבים ומכבדים כל אדם אך בפנימיותם אינם כן, ושוא ידברו בלב ולב ידברו תהלים י"ב ג' ועל זה ציוה הכתוב ואהבת לרעך כמוך, כמו שאת עצמו הוא אוהב באמת כך גם יאהב את רעהו, ולכן מסיים אני ה' כי הוא דבר המסור ללב, כך תירץ הכתב סופר בפרשתו.

ג. מדרך העולם שתמיד יש קנאה ושנאה בין שני סוחרים שיש להם מסחר אחד, וכן שני בעלי אומניות שמתעסקים באומנות אחד, כי כל אחד חושב שהשני מפסידו ואלולא הוא היה מרויח יותר, ואמרו חז"ל תחומא פרשת בראשית אומן שונא בני אומנתו, ואמרו בגמ' ע"ז נ"ה ע"מ א' כלום מתקנא אלא גבור בגבור ועשיר בעשיר והיינו ואהבת לרעך כמוך שאע"פ שהוא כמוך במסחר או באמנות וכדומה, מ"מ תאהבוהו, כך תירץ הכתב סופר בלקוטים בפרשתו.

ד. פירוש הפסוק ואהבת לרעך, שכמו שאתה תתנהג עם רעך באהבה ואחדות, כמוך אני ה', ושאי ה' אהיה כמוך, והוא בסוד ה' צלך תהלים קכ"א, ה' שכמו שאדם מתנהג למטה עם חבירו יורעו, באהבה ובמדות טובות, וכן יתנהג עמו מלך עליון, וכמו הצל, שכל תנועה שאדם עושה כך עושה הצל כנגדו, כן הוא יתברך עם האדם, וזהו ואהבת לרעך, כי כמוך אני ה', להתנהג גם עמך באהבה וכל טוב, כך כתב בעל שם טוב בפרשתו.

ה. לזה רמו באמרו ואהבת לרעך כמוך, פירוש לצד שהוא כמותך כי בשלומו ייטיב לך ובאמצעותו אתה משלים שלימותך ואם כן אינו אחר אלא אתה עצמך וכאחד מחלקיך, ובזה מצאנו נחת רוח כי ה' צוה תר"ג מצות ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם וזה לך האות כהן ולוי וישראל ונשים, יש מצות עשה כהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצות לישראל שאינם כהנים, וכן בלויים, וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח אבריו ושס"ה גידיו אשר יכוונו להם, אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה, כך כתב האור החיים הקדוש פרשת ויקהל פרק ל"ט.

ו. ע"פ מה דאיתא בגמ' ירושלמי נדרים דף ל' כתיב לא תקום ולא תטור את בני עמך, היך עבידא הוה מקטע קופד ומחת סכינא לידוי תחזור ותמחי לידך, ובפני משה שם מפרש דהכוונה דמפרש טעם המקרא דרך משל, הרי דומה למי שמחתך בשר בסכין והכה הסכין על ידו שאם תעלה על דעתך לחזור ולהכות להיך שהכיתה בסכין על ידו האחרת ולנקום נקמת היד שהוכתה והי' כמו כן שרירי אמרה תורה ואהבת לרעך כמוך, לפי הנ"ל אתי שפיר דכוונת התורה לומר שתאהב את החבר שלך שהיא כמוך בדיוק הרי אתם כאילו גוף אחד, מעדני אשר.

"שמונה מאות מי יודע"
 בשבועות הקרובים א"ה
 יופיע הגליון ה 800
 אשר מופיע במשך 17 שנים רצופות
 מידי שבת ומידי מועד
 אשר התקבל בכל תפוצות ישראל ברחבי תבל
 והמכתבים מידי שבוע יעידו
 וגדולי הדור וגדולי ראשי ישיבות מזכירים מזה ברבים
 ובעשרות אלפי בתים מידי שבוע בשבוע נלמד בחיק המשפחה
 אבל הקשיים הכספיים מקשים על המשך קיומו
 וחז"ל כבר אמרו אם אין קמח אין תורה
 לכן אני פונה אליך בקריאה של חיבה
 אנא התקשר ותרום בעין יפה
 כדי שנוכל להמשיך ביתר שאת
 עם הפרויקט הענק
Primo Kojak zel

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 הרה"ג
 רבי אברהם שמואל בנימין שיפר שליט"א
 מאנטשסטר
 לעילוי נשמת חמיו גאב"ד פרשבורג
 הגאון הצדיק רבי שמחה בונם בן
 הגה"צ אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל
 נלב"ע י"א אייר תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה לעילוי נשמת עטרת משפחתנו
 האשה הצדקנית והצנועה משכלת ביראת השם
 מופלאות בנועם הליכותיה וטוהר מדותיה
 ה"ה מרת חנטשה רחל גרינצווייג ע"ה בת מוה"ר יהונתן בנימין הי"ד
 אשת אבינו מוה"ר דוד יהודה ז"ל
 נפטרה י"ב אייר תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.
 הונצח לרגל היארצייט הראשון שחל ביום ד' פרשת אמור
 ע"י בניה הרבנים הגאונים שליט"א

האם מיתת צדיקים מכפר רק על מי שהאמין בצדיק?

בפרשתן ט"ז וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנם לפני ה' וימותו.

איתא במדרש בפרשתן פרשת אחרי מות פרשה כ' סימן י"ב, וכן איתא בגמ' ירושלמי פרק א' א"ר חייא בר אבא בא' בניסן מתו בניו של אהרן, ולמה מזכיר מיתתן ביום הכפורים אלא מלמד ששם שיום הכפורים מכפר כך מיתתן של צדיקים מכפרת ומנין שיום הכפורים מכפר שנאמר ויקרא ט"ז כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם ומנין שמיתתן של צדיקים מכפרת דכתיב שמואל ב' כ"א ויקברו את עצמות שאול וכתבו ויעתרו אלהים לארץ אחרי כן.

יש לחקור האם מיתת צדיקים מכפר אף למי שאינו מאמין בצדיק או דילמא כיון דילפינן דמיתת צדיקים מכפר מיום כיפור וכמו שביים כיפור מי שאינו מאמין אינו מתכפר א"כ ה"ה במיתת צדיקים.

הנה במשך חכמה בפרשתן כותב חידוש דכיון דמקשישים כפרת מיתת צדיקים מכפרת יום כיפור, א"כ מיתת צדיקים מכפרת בתנאי שהוא כמו יוהכ"פ, דמתי יוהכ"פ מכפר, דוקא כשקראוהו מקרא קודש, ומבין במעלת היום, אבל במבעט ביוהכ"פ, שמבזהו ואינו מחשיבו בלבו, רק הוא אצלו כמו כל שאר הימים, אינו מכפר. כמו כן בצדיק, אם מחשיבו ומרוממו, ומבין מעלתו, אז מיתתו מכפרת, אבל אם מבעט בלבו את הצדיק, וחושב עליו שהוא כמו כל שאר בן אדם, אז אינו מכפר עליו.

מדוע מידת הרחמים שאמרה שכל אדם שחוטא עוזר תשובה

לא הגינה על נדב ואביהוא?

הנה בישמח משה בפרשתן ד"ה עוד ביאור על הפליאה הקשה דמדוע דנענשו נדב ואבהוא ולמה לא חסה עליהם המדת הרחמים, כמבואר במדרש פסיקתא דר"כ פרק כ"ד דמדת הרחמים אמרה דחוטא יעשה תשובה ויתכפר.

ותירץ: דבאמת מתחלה היתה הבריאה במדת הדין, ורק ראה הקדוש ברוך הוא שאינו מתקיים שיתפה למדת הרחמים, והנה מאן דחייש לקיום העולם מתנהגים עמו במדת הרחמים, ומאן דלא נשא אשה ולא חייש לקיום העולם ממילא מתנהגים עמו במדת הדין, וזש"ה "בקרבנתם לפני ה'", היינו לשעה שהיה לפני ה' מדת הדין ע"כ.

ובמשנה שכיר בפרשתן כתב דלפי דברי הישמח משה אפשר ליישב הא דאיתא במדרש תנחומא דעות שונות בטעם מיתת בני אהרן, ולחד מאן דאמר לפי שלא נשאו נשים. ולכאורה קשה הא הקרא אמר בקרבנתם לפני ה'. ולפי"ז אתי שפיר דהמדרש עם הפסוק כחדא אזיל, יען שלא נשאו על כן הוי גבייהו על כן וימותו ולא כפר להו בתשובה.

מדוע קורין פרשת אחרי מות ביום כיפור מה זה קשור ליום כיפור?

איתא במשנה מגילה ל' ע"מ ב' דביום כיפור קורין בתורה בפרשת אחרי מות.

איכא כמה טעמים בדבר:

א. ביוה"כ שחרית קורין אחרי מות שמדבר בעבודת היום, כך כתב הר"ן על הרי"ף מסכת מגילה דף י' עמוד ב'.

ב. אפשר שעל זה קורין בפרשת אחרי מות שיתנו אל לבם השומעים כמה צריך האדם להזהר מן החטא שהרי אהרן שהיה אוהב את הבריות ומקרבן לתורה לא עמדה לו זכותו ונתערבבה לו שמחתו במיתת שני בניו הגדולים על שחטאו לפני השם, ועוד להורות שאין ראוי לזלזל במצות הנראות אליו קלות שהרי אלו נענשו במצוה קלה שאין בה לא כרת ולא מיתת ב"ד לפי פשט המקרא והוא בהקריבם אש זרה ואמרו ז"ל שמצוה להביא מן ההדיוט ואף על פי שאש ירדה מן השמים ולא חטאו רק שעשו שלא בהוראת משה רבן ואם היה דודם שהדבר ידוע שהיה מוחל על כבודו ולא היה מקפיד להענישם כל כך על כך, ואף לדברי האומר שתויי יין נכנסו לא מצינו שהוזהרו על זה, ונוכל ללמוד מזה שאפילו דברים שלא נמצא בהם אזהרה מבוארת והשכל מורה עליהן עונש גדול אם לא נשמר מהם, כך כתב בספר כלבו סימן ע"ו.

ג. וזכרון מיתת בני אהרן מסייע לכפרת ישראל שמיתת הצדיקים מכפרת וראוי לכל איש להצטער ולהוריד דמעות על מיתתם וכל העושה כן יש לו לקוות שלא ימותו בניו בחייו ומוחלין לו עונותיו, כך כתב בערוך השלחן סימן תרכ"א בשם הזוהר והמגן אברהם.

האם מי שבוכה ומצטער על מיתת צדיקים בשבת

האם אינו מתכפר עונות כמו בכל שבת?

כתוב באיכה ה' ט"ו שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחולנו

במשנה שכיר על המועדים על איכה מביא דבר נפלא: שסיפר לו אחד שהיה מתלמידי רבינו המהר"ם שיק ז"ל והיה באשכבתא דמרן, ושמו ר' משה איינהארן מדיבעווע, ושמע ההספד שאמר מרן בעל ייטב לב ז"ל על המהר"ם שיק, הגאון ז"ל נפטר בשבת ר"ח שבט שנת רל"ט ושלחו טעלעגראם למקומות שונות בשבת ע"י עכו"ם, והגאון קדוש הרב מסיגעט קיבל הטעלעגראם בשבת, והלויה היתה ביום ב', והקפיד הייטב לב ע"ז, וכשפתח פיו הקדוש התחיל ואמר "שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחולנו", היינו שקבלתי הטעלעגראם בשבת ותוכלו לשער איך התעצבה השמועה הזאת את לבי דאס דער חוסטער רב איזט שאן מעהר דא צווישען אונז' בעולם הזה, ואמרת לי ביאור הפסוק על שם המאורע, דידוע דשבת מכפר על כל העבירות כמחז"ל שבת ק"ח א' וגם ידוע מ"ק כ"ח א' שמיתת צדיקים מכפר, ונתבונן רבותי מה חילוק יש בין אלו שני הכפרות, החילוק מובן מאליו, הכפרה של שבת הוא מתוך שמחה מתוך אכילה ושתייה ועונג של שבת קדש, אבל הכפרה של מיתת צדיקים הוא מתוך אבל וצער גדול, וכשקבלתי הטעלעגראם בשבת קדש שהייתי עסוק בכפרה של שמחה בעונג שבת, נהפך לי העונג לנגע וצער, וההוד של שבת קדש נהפך לי לדוה, כי מי אשר לא ידוה לבו בבשורה המעצבת הזאת שאחד המיוחד שבעדרנו בעדר הצאן קדשים נלקח מאתנו, וכיון דנפרע העונג וההוד של ש"ק ממילא נפרעה ג"כ כפרת שבת קודש, כי כל כפרת שבת הוא דווקא במתענגים בו ואבדנו הכפרה של שבת, אבל לעומת זה הרווחנו הכפרה של מיתת צדיקים, אבל התבוננו נא רבותי איזה רווח שעלתה בעוה"ר בידנו החילוף שגרמה עונותינו לחלוף כפרת שבת בכפרת מיתת צדיק הדור, אוי נא לנו שכך גרמה עונותינו, וזש"ה 'שבת משוש לבנו', השבת הוא משוש לבנו שנותן לנו כפרה מתוך ששון ושמחה, ועתה 'נהפך לאבל מחולנו', היינו המחילה שלנו נהפך לנו לאבל גדול רח"ל, ולא זכינו שזכות שבת יעמוד לנו והצדיק ישאר עוד בקרבנו.

מערכת

"קול המעדנים"

ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל

במספר 079-5702714

וכן קול הלשון

ישיר 073-2951280

כתבו בספרים דכוונת הפסוק שכל ההתעלות שיש לאדם בשבת קודש צריך להמשיכו לימות החול.

מעדני אשר: בזה נוהג אני לפרש מאמר חז"ל שבת ק"ח ע"מ א' עשה שבתך חול, דהכוונה שתעשה את ההתעלות שיש לך בשבת גם לימות החול.

יש להקשות: מדוע אחרי כל שבת לא קבעו אסרו חג כדי להמשיך את קדושת שבת כמו שקבעו אחרי כל חג כמבואר בגמ' סוכה מ"ה ע"מ ב' הרי קדושת שבת עדיפא מיום טוב, כך הקשה מרן האר"י ז"ל בשער הכונות דף ע"ח ע"א, וכן מקשה בקדושת לוי ויקרא לפסח, וכן בשו"ת רב פעלים חלק א' סוד ישרים סימן ז'.

איכא כמה תרוצים:

א. כי הנה אמרו חכמינו ז"ל פסחים ק"ז ב' שבת קביעא וקיימא, ראש חודש ויום טוב ישראל מקדשי להו, כי בשבת הוא התעוררות העליון, אבל יום טוב וראש חודש הוא התעוררות התחתון, בעת שישראל יש להם התעוררות התחתון לקדש החודש, הן ביום הכ"ט הן ביום הלמ"ד בו ביום מקדשין החודש והיום טוב, וכפי מה שיראו לחכמי הדור לפי הבחינה לקדש היום באותו בחינה, כדי לקדש יום טוב באותו יום הראוי לאותו בחינה המכוונת עליו, ובאמת התעוררות התחתון יכול האדם לקשר עצמו בזה הבחינה לעולם, דהיינו או בחינת אהבה או בחינת היראה או בחינת התענוג, אבל שבת הוא התעוררות העליון ואינו יכול לקשר עצמו בו. אבל יום טוב וראש חודש הוא התעוררות התחתון, יכול אדם לקשר עצמו בו לעולם אפילו לאחר יום טוב. וזהו הרמזו שלאחר יום טוב הוא 'אסרו חג', ואחר שבת אין עושין שום 'אסרו שבת', כי ביום טוב יכול האדם להתקשר עצמו בזה הבחינה, מחמת שיום טוב הוא התעוררות התחתון, וזה שאחר יום טוב הוא 'אסרו חג', להתקשר עצמו בזה הבחינה, כך תירץ בקדושת לוי פסח.

ב. כי אדרבה גודל קדושת שבת גורם מיעוטה אחר השבת, והוא כי בשבת כל העולמות עלו שתי מדרגות גדולות, ובמוצאי שבת שבאו ימי החול חוזר כל עולם לירד ב' מדרגות גמורות, אותם אשר עלה בשבת, ולכן אין כח להמשיך אור העליון ממקום העליון למקום התחתון ביום זה שאחר השבת, להיות כמו ענין אסרו חג שאחר יום טוב, אבל ביום טוב לא עלה שום עולם, אלא רק מדרגה אחת, לכן במוצאי יום טוב יש כח להמשיך קדושת יום טוב ממקום עליון אל מקום תחתון, ולכן ביום שלאחר יום טוב עושים אסרו חג, שהוא בחינת המשכת אור קדושת יום טוב ממקום העליון אל מקום התחתון שירד בו עתה, משא"כ בשבת, שיש מרחק ב' מדרגות, אין בנו כח להמשיך האור העליון ב' מדרגות חוץ למקומו, כך תירץ מרן האר"י ז"ל בשער הכונות דף ע"ח ע"א.

ובשו"ת רב פעלים חלק א' סוד ישרים סימן ז' לפי תירוץ הנ"ל מביא פירוש נפלא בשם אביו לפרש מאמר חז"ל מאן דאיהו רב איהו זעיר, ומאן דאיהו זעיר איהו רב, ר"ל השבת דאיהו רב, שעולה ב' מדרגות, איהו זעיר, דאין אחרי קדושת אסרו חג, ומאן דאיהו זעיר יום טוב שעולה רק מדרגה אחת, איהו רב בסופו, שיש אחרי קדושת אסרו חג, ודפח"ח.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון ידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

א [שוחד לס"מ? וגורל אחד לעוזאזל (סו"ח), הרמב"ן ביאר דעניין זה הוא ליתן שוחד לס"מ ביוהכ"פ שלא יקטרג על כלל ישראל, ויש לעיין למה בשאר קרבנות כפרה א מציינו שנותנים שוחד לס"מ ומאי שנא יוהכ"פ משאר כפרות?

ב [כפורת- בין הבדים. בפסוק ולקח מדם הפר והזה באצבעו על פני הכפרת וגו' והזה אותו על הכפורת (ויקרא טו ז), צ"ע למה תנא דמתני' (בזבחים פ"ה מ"א) שינה מלשון כפרות ונקט הזאה על בין הבדים, ולמה שינה מלשון הפסוק?

ג [בגדר איסור אחות אשה. ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה, כתב הרמב"ן דכיון שהאבות קיימו התורה בארץ לכן מתה רחל בדרך בתחילת בואם בארץ כי הייתה הנשאת באיסור אחות אשה, וצ"ע א"כ למה דווקא רחל מתה, הרי גם לאה הייתה ערוה של אחות אשה- האם ניתן לומר שכל האיסור הוא רק על האחות השניה שנשאת?

ד [חידה. מדוע בפרשת עריות נכנס האיסור של לא תתן מזרעו מולך? ה [חידה. מה השייכות בין ואהבת לרעך כמוך לאיסור לא תחמוד, ומי קישר ביניהם?

ו [לא תעמוד. כתב החינוך על המצוה דלא תעמוד על דם רעך מצוה רל"ז וז"ל ועוד כללו באזהרה זו שלא לכבוש עדות כדי שלא יאבד חברו ממונו ע"כ ויש לעיין מה הדין בעד אחד אם גם הוא עובר על לא דלא תעמוד כשכובש עדותו לחבירו.

ז [בכבוד אב וכבוד בעלה. הנה צ"ע מדוע אשה מחוייבת לכבד את בעלה, ולא לשמוע להוריה, הרי גם בעלה חייב בכבוד חמיו ויש צד שאף זהו דאורייתא?

מדור ידיעת הלכות שבת

ח [שאלה - הוצאת סוכריה מעטיפתה. משפ' באום חוגגת יום הולדת לבתם הקטנה בשבת אחר הצהרים. האם מותר לגב' באום לקחת בליל שבת חבילת סוכריות, ולהוציא כל סוכריה מנייר העטיפה שלה, ולהכניס את הסוכריות לקערה לצורך חגיגת יום ההולדת?

ט [שאלה - הכנסת ענפים למים, חידוד. אורחים שהגיעו בשבת לסעודה אצל משפ' ויידר הביאו למארחיהם ענפים של עצי בשמים ללא פרחים (שנקטפו בערב שבת). וכך עשו גם אורחים שהגיעו למשפ' גורן. הגב' גורן והגב' ויידר הכניסו את ענפי עצי הבשמים לאגרטל עם מים. לגב' ויידר מותר לעשות זאת ולגב' גורן אסור. מדוע? (אותם ענפים, נקטפו מאותו שיה, לא היו במים מוזמן קטיפתם, אין בהם פרחים ואין חשש שהענפים יגדלו במים).

י [שאלה. מה החילוק בין איסור מחמר לאיסור שבידת בהמתו בשבת?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [בדורות ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. - שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ה אייר

ס"ה יהיה 6 זוכים ע"ס 500 ₪- משלושת החודשים האחרונים, מכיון שעלון זה ירד לדפוס ביום א' לא הספקנו לערוך ההגרלות, שבוע הבא אי"ה פרשת אמור יפורסמו כל הזוכים.

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

מכתבים לצערכת

מדוע כשבאים לספר לכהן על נעני בתים אינו אומר שמצא נענים בביתו אלא בסתם בית

מה שהקשתם בשם אחרונים על מה שכתוב בפרשת תזריע ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית, דמש להקשות מפני מה לא נאמר בביתו כיון שהמצוה שאשר לו הבית היא אל הכהן בעצמו ולא ע"י שליח, ותרגם.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גוראם שליט"א דומ"ץ מחוקקי הדת, אהבת תורה, הישר והטוב, בית הוראה דישיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סווארה, קנין תורה פסגות ירושלים (כדור)

נראה לתרץ, בעוד כמה אופנים: א} ע"פ מה דאיתא במשנה נענים פרק י"ב משנה ה' אפילו תלמיד חכם שידוע שהוא נגע ודאי, לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי, אלא כנגע נראה לי, ובתירו"ט שם כתב כמה טעמים לזה, ובאחד מהטעמים כתב דלהכי הקפידה התורה מלומר נגע כדי שלא לפתוח פיו לשטן לו כדדרשינן בגמ' ברכות י"ט מאמרו שמעו קציני סדום וגו' וכן כתב באגדות מהרש"א שם במשנה, ולפי זה נראה שהטעם הכי אינו אומר בביתו שלא יפתח פה לשטן, משא"כ כשאומר בית סתם ליכא חשש, ב} דלשון בבית היינו שייך לו הבית בזה מה שבתוכו, וכיון דצריך לפנות כל מה שיש בבית אפילו יסגור שאין מקבלין טומאה ע"ש פרק י"ב ונענים מה' והבית יהיה בהסגר ואינו רשאי להשתמש בבית כשהכהן יסגור הבית לכן אין הבית מתייחס לו שיהא נקרא ביתו, כיון דאחר שכתבנו שמהכהן יסגור אינו רשאי להשתמש בבית, ואחר הסגר השני יצטרכו גם כן לנתן גם כן לבית כדאיתא בפרשה לכן אמר סתם בית, ג} ע"פ מה דאיתא בגמ' יומא י"א ע"פ ב' דבית השותפין מטמאין בנגעים ע"ש א"כ אם היה אומר בביתו, א"כ משמע דוקא בבית ולא בית של שותפין משום הכי אומר בבית משמע אפילו שותפין.

הבה"ח מישאל בערג נ"ו ארנגטינה

נראה לי שבא לרמז מה שכתבו המפרשים, שגם אם הקיר שהיה בו הנגע היה מבדיל בינו לבין אדם אחר, ציונית התורה לשבור את הבית, ולכן כתיב בביתו, לרמז שגם אם אין זה נוגע לביתו לבד אלא נוגע גם לשכן שלו הדין כן.

כשהבאנו אינו יכול למול האם יש חיוב לאמא למול מדין כל ישראל שחיבים למול כל ילד

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בהא דאיתא בגמ' קדושין כ"ט ע"א א דילפינן דאמא פטורה מלמול את פנה מואה דכתוב בתורה וימל אברהם את יצחק בנו כאשר ציוה אותו אלוהים דרשנין אותו ולא אותו האם מה שפטרה התורה לאשה למול את בנה היינו אם יש אב פטורה האמא למול אבל בשאין אב ואז מוטל החיוב לכל ישראל למול האם האמא נמי חייבת דמוה לא פטרה התורה או דילמא גם מדין כל ישראל פטורה.

הרה"ג רבי משה יהודה פריד שליט"א

פ. ס. פולא ברודל

הרה"ג רבי משה הלוי לוינגער שליט"א נזיר אורח גם העיר מדברי המהר"ח אור ורוע

נראה להעיר כמה הערות א} הנה בשו"ת מהר"ח אור ורוע סימן ס"א מבואר דכשאין האב יכול למול את בנו חייבת האם למול את בנה, וז"ל דלא ממעט לה קרא אלא היכא דאיתיה לאבוא. ולא דמי לפדיון ולתלמוד תורה, דהתם יליף מתיפדיה הפדה ומולמדתה קיימת כ"כ משא"כ גבי מיל, ואי מאתו לא מצונו למיפטרה אפילו כ' ליתיה לאב, דכל התורה בלשון זכר נאמרה והשווה הכתוב אשה לאיש יעו"ש כל דבריו, ונראה שכוונתו ליישב בזה מה שהוקשה למהרש"א יבמות ע"א על מה דאיתא שם 'כגון שהיו אביו ואמו חבושין בבית המהר"ח, ופירש"י חבושין בשעת עשיה ומצות מילה מוטלת עליהם וכו', ויש לתמוה דהא אשה אינה חייבת למול את בנה דכתב אתו ולא אותה, ע"ש שלח שתירץ ועל זה כתב המהר"ח או"ז דאם אמו לא היתה חבושה היתה היא חייבת לעסוק במילה, והנה דבריו מחודשים טובא, דלשיתו כשאין האב יכול למולו חל החיוב על האם לאו מדין החיוב דכל ישראל כדברי המקנה שהבאתם אלא שאז חל החיוב על האב עליה, וראה בשו"ת צ"ץ אפילו חז' סימן כ"ח שכתב אמנם דברי מהר"ח או"ז המה חידוש גדול ונראין לכאורה כעוקרים פשוטו דברי המיעוט של אותו ולא אותה. ובסיים דבריו כתב דבתי המהר"ח או"ז 'מיהויה מאד לכאורה' אך ע"ש שמבאר על פי דבריו מש"כ רבנו חננאל יוסא ע"פ דבתי ע"ל וצונו לנו ל"ד התורה לאב ולדברי המהר"ח או"ז מדברי רבנו חננאל, וראה עוד דבר אברהם ח"ב סי' א אות ה' עוד נראה ב} בהגהות מהר"ץ חיות נדרים ל"ב בהא דאיתא שם 'מיד ותקח צפורה צור ותכרות את ערלת בנה', כתב להקשות הרי האשה אינה מצווה למול בנה רק החוב מוטל על האב, והנה לפ"ד המקנה שהבאתם וכן לפ"ד מהר"ח או"ז הג"ל מיושב היטב, דאיתא בגמרא שם 'בשעה שנתרשל משה רבנו מן המילה באו אף וחימה ובלעוהו', ובכה"ג דהאב אינו יכול למול חייבת האם למול.

האם יש חיוב לכל יהודי למול תינוק שאביו אינו יכול למולו או רק בית דין מחויבים

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בהא דאיתא בגמ' קדושין כ"ט ע"א א האב חייב למול את בנו מגיל דכתב וימל אברהם את יצחק בנו, והיכא דלא מלה האב מחייבי בני דינא למימלהיה, דכתב המול לכח זכר וכו' האם כוונת הגמ' דלכל יהודי יש חיוב למול תינוק כשאביו אין יכול למולו או דילמא דהכוונה בית דין דווקא.

הגאון ישראל שוורץ שליט"א

רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ אוצר הפוסקים, עשרי הוראה, נוש שמונים, וראש כולל דברי חיים נלענ"ז להעיר ממה שכתב בגמ' א"א סימן ת"כ סק"ז להקשות האין מברך מי שבודק חמץ לחבירו את אן המצוה מוטלת עליו לבדוק, ותירץ דמ"מ מצוה קעבדי דומיא דמילה שהמצוה על אבי הבן ומ"מ אן אתר חל אותו אחר מברך, וכתב בדגול מרובה דמוצא דמילה אין ראייה ששם אם אין האב מל חייבים בית דין לממהליה, ולכן כל אחד יכול לברך, ע"ש, והג"ה מהג"א ס"ל דהוא רק על בית דין ולא על כל אחד מישאל אפ"כ כל אחד מישאל שמל מברך, ושפיר הביא ראייה לבדיקת חמץ מדברך השלח דמ"מ מצוה קעבדי דומיא דמילה שהמצוה על אבי הבן ומ"מ אם אתר חל אותו אחר מברך, והדג"מ ס"ל דהמצוה על כל אחד מישאל ולהכי שפיר מברך כל אחד ואין ראייה לבדיקת חמץ דאין השלח מחויב לברך בבדיקה.

הרה"ג רבי מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א

ליקווד מחבר ספר 'אוצרות חיים' על מסכת ברכות

נראה להעיר דבספר אות שלום על הלכות מילה להמנחת אלעזר כתב שלא הבין טעם המקנה דאי משום שהבית דין ממונים על הצבור להזהיר את העם האן הן הוא בכל מצות התורה, ואין נקטו חז"ל הן דבי דינא מחייבי רק במילה לבד לא ודאי דבדיק נקטו כן, וכן משמע באמת פשוטו דברי הפוסקים הטור ושולחן ערוך בזה שכתבו שחיבים בית דין למולו אם אין האב מל אותו. וע"ש שדן האם יש ראייה מהזהרה דיש חיוב על כל ישראל או לא, ולבסוף כתב דאי"ל לומר שיש חיוב על כל ישראל, דכ"י ס"ד שיבואו כל אנשי העיר למולו, הרי יהא בזה ככקדיה דבי שותפי וכו' שכל א' יתרשל ויסמך על חבירו, ע"כ אמרו חז"ל דחייב על הבי"ד רמ"א.

איך יכול להיות שלבן סימון טומאה בנגעים הרי בכל מקום לבן הוא סימון טהרה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הפסוק 'ושער בנגע הפך לבן וכו' וטומא אותו', דמבואר דשיעור לבן בבהרת הוא סימון טומאה, דקשה שהרי לבן הוא בכל מקום סימון טהרה, וכמו בלשון של זוהרית ביזכ"פ, ותרגם.

הרה"ג אוריאל בערג שליט"א

מח"ס ברה כחמה ארנגטינה

נראה לתרץ, ע"פ מה ששמעתי מסבי הרב אברהם בערג שליט"א הטעם שלבן ארמי נקרא בשם לבן, על שם שהיה מראה את עצמו כידיד וחבר של כולם, אבל מאחרי גבם היה שונא ומרמה אותם, והשם "לבן" פירושו שהיה מראה עצמו לבן כלפי אחרים, והשתא נראה שהנגעים הבאים על חטא לשון הרע הוא גם באותו ענין, שהאדם מראה עצמו חבר וידיד של השני ובסתרו הולך ומדבר לשון הרע, עוד נראה לתרץ ע"פ מה שפירשו המפרשים הטעם דאין הנגע טמא אלא ע"י דיבור הכהן, שזה להוכיח את החוטא שכל ידמיה בנפשו שאין חטא כלל ע"י דיבור בעלמא, דהא יש כח ביד הבלשון שגם אם נראה לעיני כולם שזה נגע טמא אינו נטמא אלא ע"י דיבור הכהן, ובזה יובן הטעם שלבן הוא סימון טומאה, להורות שגם כשהוא נראה לו שזה דבר מותר ולבן, עדיין עולו הקפידה התורה והוא חטא בידו.

הגאון גמליאל הכהן רבינובין שליט"א מח"ס 'גם אני אורח' ופרוס יוסף הורוויץ על המעונים

נראה עוד לתרץ ב"ה ע"פ הגמרא ע"ש סי' שנגעים באים גם על גסות הרוח, ולכן עתה שיש לו סימון לבן, שזה סימון טהרה בכל מקום, זהו גופא יכול להיות סימון טומאה בנגעים, אם יתגאה בזה שיש לו סימון לבן.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א

לונדון

נראה לפרש עם מה שפירש הכלי יקר בתוספת י"ג ג הטעם למה השער נתהפך ללבן'שכל שער לבן הוא סימון חולשה בגוף והלבנה שער האדם לעת זקנתו ויכוח', ע"ש, ואפשר שכן הטעם למה לבן הוא סימון טהרה ביום כפור שהרי תורה ממשות כוחו של אדם ומיד כשהוא מקבל תורה הוא נעשה חלש כמו שבמבואר ברש"י ב"ב ע"ד ע"א 'דמשקבל עליו עול תורה תשש כוחו', וא"כ בשביל זה לבן ביום כפור הוא סימון טהרה, שהרי יש שעושה תשובה ומקבל עול תורה הוא נעשה חלש משום שתורה ממשות כוחו של אדם.

הרה"ג יצחק קדמון שליט"א

נוף אילת

נראה לתרץ, דצרעת באה על לשון הרע, וידועים דברי החפץ חיים בספר שמונת הלשון ע"פ דברי החובת הלבבות שער הבקיעה פרק ה' שהאדם שער האדם לעת זקנתו ויכוח', ע"ש, ואפשר שכן הטעם למה לבן הוא סימון טהרה שלה"ל, ואולי זה מה שבאה לתורה וצרעת, שאם מדבר לשון הרע אפי' שיעור לבן שבו, דהיינו הזכויות והטוהרות שלו וכמו לשון של זוהרית כ"ל, לא ועילו לו, ויישאר רק עם הטומאה, דהיינו עם העוונות.

הבה"ח אהרן בערג נ"ו ארנגטינה

נראה לתרץ מה שהבאתם בספר אוצרות התורה 'לימדה אותו התורה כאשר אדם חוטא החטאים שבין אדם לחברו, כלשון הרע ורכילות ומעורר ריב ומריבה, הסימן הטוב ביותר נהפך לטומאה, והצבע הלבן שהוא סמל לטהרה נהפך לטומאה', וכו'.

מדוע כל אחד יכול לכפות על המצוה שלכך לבנו

מה שהקשתם על מה שכתבו הזוהר הקדוש על מה שכתוב בפסחא תווי"ג ב' אדם כי יהיה בעור בשרו שאת אן ספחת וגו' והוא אל הארץ הכהן או אל אחד מבני הכהנים, ויאתא בוהור קדש דף מ"ב עמוד א' ובא אל כתיב יצא והוא, דכל מאן דחמי ליה אתחייב ביה לאקרוי קמי כהנא, ויש כח ביד הבלשון חלש כמו שבמבואר ה"ל וז"ל והוא ברצונו ושלא ברצונו, כי הוראה בו אחד מסמינים אלו וכיחיונו שיבא, והקשתם מדוע יכול כל אחד לכפות על המצוה לבא אל הכהן, ותרגם כיו דהויא מחלה מדבקת וזה מסוכן.

הגאון דוד ליסצין שליט"א

ראש כולל הכל התלמוד ת"א

נראה להעיר, מהא דאיתא במדרש ויקרא ובה פייסת מפורע פרשה ט"ו ו"ל כד הוה חמ חד מנהון שדינתא מרגם להון באבניא אמר לו פוק לאבנך אל תזהום ברייתא דתינ ר' חייא וקראי י"ב בוד יש לבדו שיב, ובמתנות כהונה כתב היה זורק בהם אבנים ואמר ליה צא לאתרך חוץ לעיר לא תטנף ותטמא הבריות.

הרה"ג יצחק שרוגו נ"ו ארנגטינה

נראה להעיר דבנסוף יש להקשות דהנה כתוב בגמ' דממתנים לו לדבר הרשות ולומדים מנגעי בתים להכהן ממתין לו עד שיפנו את הבית ובתוס' דף ט"ז ה"ה נפסק דמ"ק לזכ"ע ממתנים לו גם לדבר הרשות א"כ אין שייך להכריח אותו לבא, ונראה דאפשר להסביר כמו שמשמע במדרש נתחומא פייסת מפורעא ת"ל מוהו והוא אל הכהן הוא בא למה שהכל רחוקים ובלדים ממנו וכו' לכך נאמר והוא הוא ע"כ ל' ונראה מכוונת המצוה והכרח לבא מתוך שממצב דחק אותו ובא בעל כרחו מפני שאינו יכול לסבול יותר להיות בבדידות, א"כ גם כאן שמצוה בעת שקבל את הנגע היה אפשר לפרש ולומר והוא הוא בא ע"כ שאפ"ל שהוא לא רצה להיגע אל הכהן ויכול לבקש שיתנו לו אפי' לדבר הרשות יגיע עמו וזה לא לבד אל הכהן מפני שאינו יכול לסבול יותר להיות עם נגע שאינו יודע אם הוא טמא או שמו לא יגע בכלל והוא טהור ואל כל זה נכון לא מתאים עם מה שכתבתם בשם חז"ל.

מדוע צדיקים שמהדרים במצוות אין מהדרים שימולו בעצמם את בניהם הרי מצוה בו יותר מבשלוחו?

מה שהקשתם בשם מרן הדברי יציב ז"ע מדוע על ראיו במקומותינו שהצדיקים הדרו שיהא יעשה את פעולת החיובים מצוות מילה, ובאמת יש לתמוה שהרי קימ"ל קדושין מא' ע"א מצוה בו יותר מבשלוחו, ותרגם בכמה אופנים.

הרה"ג רבי משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א

נראה להעיר, דבשו"ת חתם סופר א"ח סימן ק"ט כתב דאף על גב דבעלמא מצוה בו יותר מבשלוחו, בברית מילה אפשר מצוה בשלוחו מבו, דהכא הנונה יותר מן המברך וכו', ועל ידי שמשלח שליח הרי הוא מל ועונה, ושכר שניהם בידו, מה שאין כן כשהיה מל בעצמו, וסיים וצריך עיון ודינא בזה, כי הוא דבר חדוש.

הבה"ח יוסף שוורץ נ"ו מבחירי ישיבת צאנז חיפה

נראה להעיר מכיוון דאמרו חז"ל שבת קל"ז ע"ב מל ואל פרע כאילו לא מל, א"כ ליכא הידור בזה שהאב עושה רק החיתוך בלי הפריעה.

מדוע צריך בדיק מיוחד במילה שאשה פטורה הרי בכל מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות

מה שהבאתם בספר אגב את קושיות הראשונים מדוע צריך פסוק מיוחד של כאשר ציוה אותו אלוהים אותו ולא אותה דאשה פטורה מצוות מילה, הרי מצות מילה הויא מצות עשה שהזמן גרמא דאי מלאין אלא ביום ולא ביום השמיני, ומצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, ותרגם בכמה אופנים.

הבה"ח יוסף שרוגו נ"ו ארנגטינה

נראה לציין עוד תירוץ א' כיון דמיום השמיני והלאה אין לה הפסק לא נקרא שהזמן גרמא, ב' י"ל דזה איכא דמ"ד שמילה שלא בזמנה נוהגת בין ביום ובין בלילה, ג' עו"ל דלא נקרא הזמן גרמא אלא אם בזמן מן הזמנים בטלה המצוה לגמרי, אבל מילה נוהגת בכל יום ויום אם כי יש תינוק בעולם שהגיע זמנו, ד' עוד א"ל דכול מה שפטורות ממ"ל שהזמן גרמא הו' כשאין כרת כמו שמה והקהל משא"כ כשיש כשיש כרת כמו מילה ונכרתו יג' בריתות הו"א שחייבים האנשים קמ"ל דלא, ה' עו"ל שאין הזמן גורם להשמיני אל מלת תיש שמיני של התינוק חייב למול ואין ליום ח' זה זמן פטור מעולם, ו' עו"ל לשי' השמיני אגב ה"ה שבני קטורה חייבים במילה, ז' צריך פסוק לפטור נשות בני קטורה ממלת בניהם דבהם ל"ש פטור מ"ע שהזמן גרמא כי התורה לישראל נאמר, ח' אם לא היה הפסוק הייתי אומר דמחויבות כי כתוב ותקח צפורה את חמץ ויתמול בנה, ואחרי שכתוב הפסוק שפטורות, אומרים צפורה שונה כי לא היה אפילו בעיני.

גליון זה נודב ע"י ידידיו

הרה"ג משה מנחם קלוגר שליט"א

ירושלים

ראש מוסדות קבר רחל

לעילוי נשמת אביו

הרב החסיד שמעון יהושע קלוגר ז"ל

נלב"ע ד' אייר האי שתא ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידיו

הגאון דוד פרידמן שליט"א

ראש כולל בעלזא בית שמש

ר"מ ישיבה גדולה בעלזא בית שמש

לרגל שמחת הרב מצוה לבנו הניניק וחכים

כמר אליהו משה נ"ו

יקא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווח נחת

מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה